

actief
leren
lezen[®]

MR092401

© Kluitman Educatief B.V.

Omslagontwerp: Petra Gerritsen.

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

www.actieflerenlezen.nl

actief
leren
lezen[®]

Handleiding leerkracht
Verrijkingpakket

Algemeen

K L U I T M A N EDUCATIEF

Inhoudsopgave

Inleiding Actief Leren Lezen 5

Het Verrijkingpakket 6

De Doeboeken: algemene informatie 7

De Doeboeken in de praktijk 9

De Doeboeken: visie en achtergrond 13

Overzicht technisch leesniveau Doeboek 1 15

Doelenkaarten Technisch lezen groep 3 16

Het kaartspel Boekenpraat 32

Inleiding Actief Leren Lezen

Het Verrijkingpakket is onderdeel van de leesmethode Actief Leren Lezen. Actief Leren Lezen is ontstaan vanuit de praktijk van het leesonderwijs. Het initiatief voor de leesmethode is genomen door leerkrachten die behoefte hadden aan een methode waarmee leerlingen goed leren lezen, zonder afleiding en met het gebruik van rijke, leuke en interessante teksten. Bij Actief Leren Lezen draait het om leesplezier. De boeken van Actief Leren Lezen staan vol met teksten die de moeite waard zijn om te lezen.

Wij vinden het heel belangrijk dat álle leerlingen ontdekken hoeveel plezier je aan lezen kunt beleven. Onze missie is dat leerlingen in alle rust leren lezen en dat er een wereld voor hen opengaat. Een wereld van woorden, zinnen, verhalen en vooral heel veel leesplezier!

Wil je meer weten over onze leesmethode en onze andere modules voor groep 3 of voor de hogere groepen? Kijk dan ook eens op www.actieflerenlezen.nl of stuur een e-mail naar info@actieflerenlezen.nl voor meer informatie.

Het Verrijkingpakket

Het Verrijkingpakket van Actief Leren Lezen is een pakket voor de sterke lezers van groep 3, waarmee zij voldoende uitdaging krijgen en daardoor hun leesplezier en leesmotivatie behouden. Het kan los gebruikt worden naast Actief Leren Lezen of een andere leesmethode.

Materiaal

Het Verrijkingpakket bestaat uit verschillende delen, namelijk:

Voor de leerling:

- Doeboek 1.
- Doeboek 2.
- Doeboek 3.
- Een stappenplan om bij de opdrachten te houden.
- De Actief Leren Lezen-app, waarin je instructiefilmpjes vindt van bepaalde lessen die de leerlingen kunnen kijken voordat ze zelfstandig aan de slag gaan met de opdrachten.
- Het kaartspel Boekenpraat, waarmee leerlingen met elkaar in gesprek gaan over gelezen boeken.

Voor de leerkracht:

- Deze handleiding en een handleiding bij de Doeboeken.
- Opstarttraining in de vorm van een e-learning.
- Tips, tricks, extra materialen en begeleiding in de mail.

De Doeboeken: algemene informatie

Wat zijn de Doeboeken?

De Doeboeken bij het Verrijkingspakket zijn bedoeld voor de sterke lezers van groep 3 en andere leerlingen die behoefte hebben aan het lezen van uitdagende teksten en het maken van opdrachten op hun eigen niveau. De Doeboeken kunnen worden ingezet tijdens de lessen technisch lezen.

De drie Doeboeken met elk 30 lessen bevatten allerlei verschillende soorten teksten en opdrachten. Deze teksten en opdrachten zijn een aanvulling op de reguliere leesmethode. De leerlingen oefenen hiermee onder andere met technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen, creatief lezen, onderzoekend lezen en creatief schrijven.

Welke leerlingen rekenen wij tot sterke lezers?

De Doeboeken zijn geschikt voor de leerlingen die de leesdoelen bij technisch lezen bovengemiddeld snel beheersen en die daardoor niet (altijd) mee hoeven te doen met de reguliere lessen technisch lezen. Deze leerlingen automatiseren de nieuwe leesmoelijkheden grotendeels zelfstandig en hebben niet veel instructie nodig op het gebied van technisch lezen. De leerlingen hebben voordat ze starten in Doeboek 1 in ieder geval de letters en leesmoelijkheden tot en met de tweetekenklanken geautomatiseerd (vergelijkbaar met AVI-M3) en lezen vloeiend. Ook zijn deze leerlingen gemiddeld tot sterk in begrijpend lezen.

LET OP!

Als leerlingen wel sterk zijn in technisch lezen, maar het niet lukt om na een korte instructie zelfstandig de opdrachten in de Doeboeken te maken, dan raden wij aan om nog even te wachten met het werken met het Verrijkingspakket. Als het niveau in begrijpend lezen voldoende is gestegen, kunnen zij aan de slag met het eerste Doeboek. Het is daarbij wel de bedoeling dat zij altijd een korte instructie en feedback krijgen. De Doeboeken zijn niet bedoeld om geheel zelfstandig door te werken. Zie voor meer informatie de alinea *Instructie* in het volgende hoofdstuk.

Als leerkracht ken je je leerlingen het beste. Ga dus in eerste instantie uit van je eigen observaties tijdens de leeslessen. Je kunt ook de Doelenkaarten en de diagnostische toetsen van Actief Leren Lezen, die van andere leesmethodes of de niet-methodegebonden toetsen als handvat gebruiken. Mocht er toch nog twijfel bestaan of een leerling op het juiste niveau is om te beginnen in Doeboek 1, dan kun je opdracht 1 tot en met 3 gebruiken als indicatieopdracht. Zie www.actieflerenlezen.nl/indicatieopdracht-verrijkingpakket voor de digitale versie van opdracht 1 tot en met 3 die je kunt printen voor je leerlingen.

Technisch leesniveau

De lessen van Doeboek 1 lopen op qua technisch leesniveau; van begin/midden groep 3 (na de tweetekensklanken) tot en met eind groep 3. De technische leesdoelen volgen zoveel mogelijk de Doelenkaarten van Technisch lezen groep 3 van Actief Leren Lezen. In de koptekst boven aan elke les in het Doeboek zie je aan 'kaart X' na welke Doelenkaart de opdracht gedaan kan worden.

Zie de tabel op pagina 15 voor een overzicht van de leesdoelen die kunnen voorkomen in de tekst, zie pagina 16-31 voor de Doelenkaarten waarnaar wordt verwezen.

In Doeboek 2 en 3 is het technisch leesniveau vergelijkbaar met eind groep 3-eind groep 4, maar dit loopt niet meer op aan de hand van de Doelenkaarten. Aangezien de leerlingen die de doelgroep zijn voor de Doeboeken over het algemeen goed in staat zijn zichzelf nieuwe leesmoelijkheden eigen te maken, is het zodra zij op het niveau van eind groep 3 lezen niet meer noodzakelijk om een strikte indeling te hanteren.

De rol van de leerkracht

Actief Leren Lezen verwacht een actieve rol van de leerkracht. Dit houdt in dat je als leerkracht de methode op zo'n manier inzet dat deze aansluit bij de leerbehoefte van je leerlingen. De leerlingen die met het Verrijkingpakket werken hebben net als andere leerlingen behoefte aan instructie en feedback.

De Doeboeken in de praktijk

Planning

De Doeboeken bevatten in totaal 90 opdrachten, waarmee je ongeveer 90 technisch leeslessen kunt ondervangen. Veel leerlingen zullen alsnog meedoen met een gedeelte van de technisch leeslessen of krijgen instructie over leesmoelijkheden die klassikaal pas later in het jaar of in groep 4 aan bod komen. Het is dus geen enkel probleem als een leerling aan het einde van het schooljaar niet alle lessen in de Doeboeken heeft gemaakt. De resterende lessen kan de leerling eventueel meenemen naar groep 4.

Elke technisch leesles van Actief Leren Lezen duurt 60 minuten, waarbij er 45 minuten voor de les zelf staat en 15 minuten voor vrij lezen of verlengde instructie.

De lessen in de Doeboeken zijn ontwikkeld om qua planning aan te sluiten bij de technisch leeslessen. De leerling kan dus ongeveer 45 minuten gebruiken om aan de opdracht te werken. De rest van het uur wordt gebruikt voor vrij lezen.

Per opdracht kan het verschillen hoelang een leerling ermee bezig is. Het is geen probleem als een leerling meerdere lessen bezig is met één opdracht. Probeer je leerlingen zoveel mogelijk te motiveren om de lessen in de Doeboeken met zorg en aandacht te maken. Ze mogen hiervoor de tijd nemen die ze nodig hebben.

Is een leerling juist eerder klaar? Dan begint de leerling eerder met vrij lezen of geef je feedback of instructie voor volgende opdrachten of leeslessen. Je kunt de leerlingen ook laten werken met het kaartspel Boekenpraat (zie pagina 32-40 voor meer informatie).

Starten in Doeboek 1

De leerlingen in groep 3 moeten nog wennen aan het (zelfstandig) maken van opdrachten en het beantwoorden van vragen. Het is daarom de bedoeling dat alle leerlingen die met het Doeboek werken aan het begin van Doeboek 1 starten, ook als zij qua technisch leesniveau al verder zijn.

De lessen begrijpend lezen

De Doeboeken bieden alleen vervangend materiaal voor de **technisch leeslessen**. Het is de bedoeling dat alle leerlingen daarnaast wel meedoen met de klassikale lessen **begrijpend lezen**. Tijdens deze lessen worden de benodigde vaardigheden om tot begrip te komen aangeleerd en wordt samen nagepraat over de gelezen teksten, wat essentieel is voor de ontwikkeling van iedere leerling.

Flexibel inzetbaar

Je kunt het materiaal van het Verrijkingpakket ook voor andere doeleinden inzetten. Zo kun je Doeboek 1 later in het jaar aanbieden aan gemiddelde of zwakke lezers om extra te oefenen met kritisch, creatief en onderzoekend lezen (zie ook het hoofdstuk *De Doeboeken: visie en achtergrond*). Je kunt er ook voor kiezen opdrachten af en toe klassikaal in te zetten, bijvoorbeeld als verrijkende opdracht naast een leesles of als duo-opdracht voor leerlingen op verschillende leesniveaus. Houd hierbij wel in gedachten dat het Verrijkingpakket **geen vervanging** van de reguliere leeslessen is.

Instructie

Ook sterke lezers hebben behoefte aan leesinstructie op hun eigen niveau. De sterke technisch lezers hebben minder behoefte aan instructie over leesmoelijkheden, maar wel aan instructie waarbij andere vaardigheden – zoals begrijpend lezen, kritisch lezen, opzoekvaardigheden en schriftelijke taalvaardigheid – aan bod komen.

Het is dus een misvatting dat de sterke technisch lezers zich ook zelfstandig alle andere vaardigheden eigen maken. Deze groep leerlingen is dus zeker niet 'instructieonafhankelijk'. Ook voor sterke lezers is het belangrijk om voldoende uitgedaagd te worden, en daarbij om te leren gaan met opdrachten die moeilijk voor hen zijn (en dus door de leerkuil te gaan), zodat ze vervolgens geholpen kunnen worden om nieuwe kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Goede begeleiding is voor hen even essentieel als voor andere leerlingen.

Geef daarom altijd vooraf mondelinge instructie aan de hand van de informatie in het hoofdstuk *Instructie per les*. Hoewel de voorkeur uitgaat naar instructie van de leerkracht, kun je de instructie van bepaalde opdrachten ook aanbieden via de instructievideo's in de Actief Leren Lezen-app. Gebruik je de app niet? Stuur dan een e-mail naar info@actieflerenlezen.nl om een link naar de filmpjes te ontvangen.

Als de leerling de instructie met gemak tot zich neemt, kun je ervoor kiezen om de instructie voor meerdere opdrachten aan te bieden in één instructiemoment. De leerling werkt dan zelfstandig door tot deze opdrachten af zijn.

Nakijken en feedback

Voor feedback geldt hetzelfde als voor instructie: iedere leerling heeft behoefte aan jouw feedback. Feedback is essentieel voor het leerproces van de leerling. Het is de bedoeling dat de leerkracht de opdrachten altijd nakijkt (of samen met de leerling nabespreekt) en de leerling feedback geeft. Vraag daarbij ook altijd na hoe een leerling tot het antwoord gekomen is.

Als de leerling zelden tot het juiste antwoord komt, is het aan te raden om deze leerling niet zelfstandig verder te laten werken in het Doeboek. In plaats daarvan kun je deze leerlingen tijdens de technisch leeslessen langer in hun leesboek laten lezen en hen daarnaast helpen de begrijpend leesvaardigheden te verbeteren, bijvoorbeeld door het maken van de opdrachten bij de Boekenkast in onze online omgeving. Als de vaardigheden in begrijpend lezen verbeteren, kan de leerling eventueel weer verder werken met het materiaal van het Verrijkingpakket.

Samenwerken

Heb je meerdere sterke lezers in groep 3, of een combinatiegroep waarbij leerlingen uit verschillende groepen juist wel hetzelfde leesniveau hebben? Dan kun je deze leerlingen laten samenwerken aan de opdrachten in de Doeboeken. Wanneer leerlingen samenwerken, vindt er veel overleg plaats. Door samen over een opdracht te overleggen komen de leerlingen tot een dieper begrip. Samenwerken draagt dus bij aan de ontwikkeling van het leesbegrip. Je kunt de leerlingen ook koppelen aan een tutor uit een hogere groep, wat een hoog leereffect heeft.

Zelfstandig werken

Een van de doelen van de Doeboeken bij het Verrijkingpakket is om leerlingen, na het instructiemoment met de leerkracht of in de app, zelfstandig te leren werken. De leerling oefent met het begrijpen en opvolgen van instructie, de vaardigheden in begrijpend lezen en de hogere orde-denkvaardigheden.

In Doeboek 1 is per les in een lichtgrijs vak een kort stappenplan opgenomen waarin de leerling per stap leest wat de bedoeling is. Elke stap kan daarna worden afgevinkt. Op deze manier hebben de leerlingen aan het begin meer houvast om aan te leren hoe ze de opdracht moeten aanpakken. Hieronder zie je een voorbeeld van zo'n stappenplan.

stap 1	lees deel 1 van 'de veer van beer'.	
stap 2	maak dan de vraag in het vak.	
<i>de les gaat door op het blad rechts.</i>		

In Doeboek 2 en 3 staat de instructie bij de les nog steeds in het lichtgrijze vak, maar is de stapsgewijze aanpak losgelaten. Leer de leerling aan dat de uitleg altijd in het lichtgrijze vak staat. Als ze niet goed weten wat ze moeten doen, is het aan te raden dat ze eerst zelf nog eens de instructie lezen.

Stappenplan Doeboeken Verrijkingpakket

Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5	Stap 6
 Lees de uitleg bij de les goed door.	 Maak de opdracht zoals je in de uitleg hebt gelezen.	 Kijk na of je niets bent vergeten.	 Kijk na of je antwoorden kloppen.	 Vink de les voor in het boek af en kleur in hoe leuk en moeilijk je de les vond.	 Vraag aan de juf of meester om de opdracht na te kijken.

Wat als je er niet uit komt?

Stap 1	Lees de uitleg die bij de les staat nog een keer goed door.
Stap 2	Vraag de juf of meester om extra uitleg als je die nodig hebt.

Bij Doeboek 2 en 3 hoort een stappenplan dat de leerlingen op hun tafel kunnen leggen als geheugensteuntje. Hierop staan de stappen die de leerling bij elke les zou moeten volgen. Je kunt ervoor kiezen om het stappenplan ook al bij Doeboek 1 in te zetten.

Zorg ervoor dat de leerlingen altijd weten wat ze kunnen doen als ze eerder klaar zijn met de les (bijvoorbeeld in hun boek lezen, met het kaartspel Boekenpraat werken of overleggen met de leerkracht), en dat ze weten wanneer ze instructie of feedback krijgen.

Afvinklijst

Als de les in het Doeboek af is, vinkt de leerling op de afvinklijst voor in het Doeboek af welke les hij of zij heeft gedaan. Daarin is ook per les ruimte opgenomen waarin de leerling tussen de één en vijf zonnetjes inkleurt om aan te geven hoe leuk en hoe moeilijk hij of zij de les vond. Op de rechterpagina is er ruimte voor de leerkracht om een korte feedback te schrijven.

Schriftelijk of op andere manieren

Je kunt ervoor kiezen om de leerling niet schriftelijk maar mondeling te laten antwoorden. Het bespreken van teksten en opdrachten is minstens net zo nuttig als erover schrijven. Met de opdrachten in de Doeboeken willen we de leerling stimuleren om lezen niet alleen als taalproces te zien, maar ook als een denkproces. Om deze reden raden we aan om veel te praten over de teksten, opdrachten en antwoorden. Als een leerling nog niet kan schrijven, kun je er ook voor kiezen om de antwoorden bijvoorbeeld te laten stempelen of typen. De eerste opdrachten van Doeboek 1 zijn bewust nog geen schrijfoopdrachten.

Wat kun je nog meer doen?

Probeer waar mogelijk de eigen interesses van de leerling te volgen en om de leerling te prikkelen hierover meer te weten te komen. Merk je bijvoorbeeld dat een leerling heel enthousiast wordt van een opdracht over de seizoenen? Zoek dan boeken over dit onderwerp, laat de leerling meer informatie opzoeken of er een verhaal of werkstukje over schrijven. Zorg er tegelijkertijd voor dat de leerlingen altijd uitgedaagd blijven om nieuwe onderwerpen, boeken, tekstsoorten en verwerkingsvormen te ontdekken.

Boekentips voor de sterke lezers

Het is goed om de sterke lezers van groep 3 boeken op hun eigen niveau aan te bieden. Hiervoor hebben wij een speciale boekentipspagina gemaakt die je kunt vinden via: www.athenaeum.nl/partners/actief-leren-lezen/groep-3 Deze boeken sluiten allemaal aan bij de belevingswereld van leerlingen in groep 3, maar zijn uitdagender en vaak ook dikker dan de meeste AVI-boeken. Bij elk boek zijn verwerkingsvragen gemaakt die je kunt gebruiken om met de leerling over het boek te praten.

De Doeboeken: visie en achtergrond

De Doeboeken zijn ontstaan door vraag vanuit de praktijk. De scholen die met Actief Leren Lezen groep 3 werken, gaven aan behoefte te hebben aan extra materiaal voor de sterke lezers. Uit evaluaties is naar voren gekomen dat het daarbij vooral gaat om materiaal waarmee de leerlingen enigszins zelfstandig aan de slag kunnen.

Ook uit onderzoek blijkt dat sterke lezers baat hebben bij lessen op hun eigen niveau. Als dit niet gebeurt, kan de ontwikkeling stil komen te liggen of kunnen motivatieproblemen optreden. Het is dus van belang om ook deze groep leerlingen te blijven uitdagen.¹

Vanuit deze achtergrond zijn de Doeboeken voor de sterke lezers groep 3 ontstaan.

Sterke of getalenteerde lezers

In onderzoeken naar sterke lezers ligt vooral nadruk op getalenteerde lezers. In de literatuur wordt een getalenteerde lezer gedefinieerd als de lezer die op technisch én begrijpend leesniveau minimaal twee jaar voorloopt.

In de praktijk blijkt echter dat er veel leerlingen zijn die wel iets voorlopen op de reguliere lesstof, maar niet direct twee of meer leerjaren of niet op alle leesonderdelen tegelijk. Ook voor deze groep leerlingen willen wij als leesmethode extra verrijkingmateriaal bieden dat zij tijdens de technisch leeslessen kunnen gebruiken voor meer uitdaging.

Om deze reden kan Doeboek 1 al direct gebruikt worden nadat de tweeteekenklanken (niveau begin/midden groep 3) aangeboden zijn. Zodra een sterke lezer de stof tot en met de tweeteekenklanken heeft geautomatiseerd, kan hij of zij beginnen in Doeboek 1.

Flexibel inzetbaar

Het Verrijkingpakket is bewust geen eigen 'pluslijn', maar een pakket dat uit verschillende onderdelen bestaat en flexibel inzetbaar is. Zo kunnen sterke lezers met verschillende technische en begrijpende leesniveaus en met interesse in verschillende onderwerpen en tekstsoorten werken met materiaal dat aansluit bij hun persoonlijke behoeften. Tegelijkertijd blijven zij waar nodig ook in de reguliere lesboeken werken. Het is ook mogelijk om bepaalde opdrachten later in het schooljaar aan te bieden aan gemiddelde of zwakke lezers van groep 3, zolang de planning dit toestaat. Ook de leerlingen van hogere groepen kunnen buiten de reguliere leeslessen om in de Doeboeken werken.

1. Voor meer informatie, zie bijvoorbeeld:

- Eskes, M. *Technisch lezen in een doorlopende lijn*, hoofdstuk 5.13 'Aandacht voor sterke lezers', p. 123-128. Huizen: Uitgeverij Pica, 2022.
- Wood, P.F. *Reading Instruction With Gifted and Talented Readers*, 2008. Te raadplegen via: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ803362.pdf>
- Kraal, A. en Hoeven, J. van der. *Welke interventies stimuleren de leesontwikkeling van goede technische lezers in groep 3-5?*, 2018. Te raadplegen via: <https://www.kennisrotonde.nl/vraag-en-antwoord/passend-leesonderwijs-in-groep-3>

Tekstlengte en tekstsoort

De teksten in de Doeboeken zijn langer dan in de lesboeken groep 3, waardoor de leerlingen meer leeskilometers maken. Tegelijkertijd oefenen ze ook met het verlengen van hun concentratieboog en maken langere teksten het mogelijk om tot een dieper begrip van de tekst te komen. Er komen ook veel verschillende genres, stijlen, onderwerpen en tekstsoorten aan bod, zodat leerlingen kennismaken met de veelzijdigheid van tekst.

Teksten en opdrachten zijn uitdagend

Aangezien het goed is dat sterke lezers op hun eigen niveau kunnen werken, zijn de teksten en opdrachten in de Doeboeken behalve langer ook uitdagender dan die in de lesboeken van groep 3.

Uit onderzoek blijkt dat sterke lezers er baat bij hebben te oefenen met drie verschillende soorten lezen: kritisch lezen, creatief lezen en onderzoekend lezen.² Hieronder lees je daar meer over.

Kritisch lezen

De vragen bij de opdrachten vallen veelal onder de noemer 'kritisch lezen'. Dat betekent dat leerlingen bezig zijn met interpreteren, het maken van inferenties en het trekken van conclusies. Waar de leerlingen bij begrijpend lezen in groep 3 oefenen met opzoekvragen waarbij het antwoord letterlijk in de tekst staat, gaan de leerlingen in de Doeboeken vaak een stapje verder. De vragen gaan bijvoorbeeld vaker over de boodschap van een verhaal, het visualiseren van tekst en het beargumenteren van de eigen mening.

Creatief lezen

Bij veel opdrachten creëren de leerlingen – na het kritisch lezen van een voorbeeldtekst – zelf hun eigen tekst die aan bepaalde eisen moet voldoen. Daardoor zijn ze bezig met creatief lezen, waarbij het genereren van nieuwe ideeën centraal staat. Hierbij oefenen ze met reflecteren en evalueren. Ook wordt er met deze opdrachten een verbinding gemaakt tussen lees- en schrijfvaardigheid, wat gunstig is voor het leesbegrip en de algehele lees- en taalvaardigheidsontwikkeling.

Onderzoekend lezen

In de Doeboeken wordt gestart met onderzoekend lezen. De leerling onderzoekt hierbij een bestaande kwestie of bestaand probleem en maakt hier vervolgens een schrijfofdracht bij. Hierbij is er ruimte voor de keuzevrijheid en het eigenaarschap van de leerling.

2. Voor meer informatie, zie bijvoorbeeld:

- Wood, P.F. *Reading Instruction With Gifted and Talented Readers*, 2008. Te raadplegen via: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ803362.pdf>
- Kraal, A. en Hoeven, J. van der. *Welke interventies stimuleren de leesontwikkeling van goede technische lezers in groep 3-5?*, 2018. Te raadplegen via: <https://www.kennisrotonde.nl/vraag-en-antwoord/passend-leesonderwijs-in-groep-3>

Overzicht technisch leesniveau Doeboek 1

Het technisch leesniveau in Doeboek 1 loopt op aan de hand van de Doelenkaarten Technisch lezen groep 3 van Actief Leren Lezen (zie eventueel de volgende pagina's). Dit houdt in dat er in de lessen zoveel mogelijk rekening is gehouden met de leesmoelijkheden die de leerling op een bepaald punt heeft geautomatiseerd. Boven aan elke pagina van Doeboek 1 zie je aan 'kaart X' tot en met welke Doelenkaart het technisch leesniveau loopt.

Aangezien de Doeboeken worden gebruikt door leerlingen die van zichzelf sterk zijn in technisch lezen, kan het voorkomen dat er een woord wordt gebruikt dat bij een latere Doelenkaart hoort, maar dat wel nodig is voor de tekst. Dit is bijvoorbeeld het geval in de instructietekst bij les 1-5, waar de woorden 'vraag' en 'tekst' voorkomen.

Les	Doelenkaart	Welke leesdoelen komen voor?
1, 2, 3	1, 2 en 3	De 22 meestvoorkomende letters, de lidwoorden, de lange klanken, je/ze/me/we/te, de werkwoords -t, de tweetekensklanken
4, 5	4	Woorden op -eer/-oor/-eur, woorden met sch-, de au en -auw en de ou en -ouw, woorden op -ng
6, 7	5	Woorden met beginclusters van twee medeklinkers
8, 9, 10	6	Woorden op -d en -nd, woorden met andere eindclusters van twee medeklinkers
11, 12, 13, 14	7	Woorden op -aai/-ooi/-oei, -ch, -uw, -eeuw, -ieuw, woorden die eindigen met een open klinker, woorden op -cht en -b
15, 16, 17	8	Woorden met schr-/spr-/str-, eindclusters van drie medeklinkers, woorden met een begin- en eindcluster, accenttekens
18, 19	9 en 10	De hoofdletters, verkleinwoorden van twee lettergrepen, werkwoorden op -dt, woorden met -h en th-, samenstellingen van twee lettergrepen, tweelettergrepige woorden met ge- be- en ver-
20, 21, 22, 23, 24	11 en 12	Tweelettergrepige woorden op -en, tweelettergrepige woorden met open klinkers
25, 26, 27	13	Tweelettergrepige woorden op -er, -el, -lijk, -ig, -ing
28, 29, 30	14 en 15	Tweelettergrepige woorden met de i als ie, samenstellingen van drie lettergrepen, de letters y en c

Doelenkaarten Technisch lezen groep 3

Op de volgende pagina's vind je de Doelenkaarten Technisch lezen die horen bij Actief Leren Lezen groep 3. Op deze Doelenkaarten kun je afvinken welke leesmoelijkheden een leerling al geautomatiseerd heeft. Wil je de Doelenkaarten printen voor je leerlingen? Je kunt ze vinden bij de documenten groep 3 in onze online omgeving of via www.actieflerenlezen.nl/doelenkaarten-groep-3

ik kan deze letters vloeiend lezen:

a	f	m	r	g	l	s	w	n	e	j

i	t	z	k	p	d	u	o	b	v	h

ik kan de lidwoorden vloeiend lezen:

de	het	een

ik kan woorden vloeiend lezen:

de jas
de heg
de man

de bak
ik zit
de pot

duf
ik wil
ver

ik kan zinnen vloeiend lezen:

ik zit in de kar.
kom pip.
ik wil een zet.
ik rol met de kar.
er is een man op de weg.
ik gil.
pas op!
pas op!
ik pak een tak.
ik rem de kar.

ik kan deze letters en lange klanken vloeiend lezen:

n	r	v	a	ee	t	p	b

oo	j	g	s	m	z	aa	u	h

i	e	d	w	k	uu	f	l	o

ik kan woorden vloeiend lezen:

de maan

de boom

duur

ik lees

ik kan zinnen vloeiend lezen:

de aap gaat naar de top!

mam mag de roos van oom.

daar is een vuur!

is de peen heet?

ik kan deze woorden vloeiend lezen:

je

ze

te

we

me

ik kan werkwoorden eindigend op een -t vloeiend lezen:

hakt

mist

past

vist

pakt

ik kan woorden eindigend op -ee vloeiend lezen:

de ree

de fee

de zee

ik kan deze tweetekenklanken vloeiend lezen:

ij

eu

oe

ui

ie

ei

ik kan woorden met deze tweetekenklanken vloeiend lezen:

de dijk

de reus

het boek

de tuin

de dief

het ei

ik kan woorden op -eer, -eur en -oor vloeiend lezen:

de beer

het koor

de deur

ik kan woorden met sch- vloeiend lezen:

de schuur

de schat

de school

het schip

ik kan deze tweetekenklanken vloeiend lezen:

au	ou

ik kan woorden op -auw en -ouw vloeiend lezen:

de pauw

lauw

de mouw

ik bouw

ik kan woorden op -ng vloeiend lezen:

de tong

de wang

de ring

bang

ik kan woorden met beginclusters vloeiend lezen:

☐ tw- de twee	☐ tr- de tros	☐ br- de broek
☐ fr- het fruit	☐ kl- de klei	☐ kw- de kwal
☐ pl- de plek	☐ sl- de sloot	☐ vl- de vloer
☐ dw- de dweil	☐ wr- de wrat	☐ dr- de draak
☐ gl- het glas	☐ st- de stip	☐ kn- de knoop
☐ pr- de prijs	☐ vr- de vrouw	☐ zw- de zwaan
☐ sp- het spook	☐ sm- de smaak	☐ bl- het blok
☐ fl- de fles	☐ gr- de grap	☐ kr- de kraan
☐ sj- de sjaal	☐ sn- de snuit	

ik kan woorden met een x vloeiend lezen:

rex

mix

ik kan woorden eindigend op een -d en -nd vloeiend lezen:

de tijd

ik rijd

de hond

ik vond

ik kan woorden met eindclusters vloeiend lezen:

☐ -ls de hals	☐ -nt de tent	☐ -rs de kers
☐ -lt de bult	☐ -mp de lamp	☐ -fs veel liefs
☐ -ks de heks	☐ -ms soms	☐ -st het nest
☐ -ns de gans	☐ -md het hemd	☐ -rd het paard
☐ -ld het geld	☐ -ft de lift	☐ -sp de wesp
☐ -lf het kalf	☐ -lg de alg	☐ rf de verf
☐ -rt het hert	☐ -ts de fiets	☐ -lk de balk
☐ -lm de helm	☐ -rg de berg	☐ -rk de vork
☐ -lp de tulp	☐ -rm warm	☐ -rn de doorn
☐ -rp de harp	☐ -ps de rups	☐ -nk de bank

ik kan woorden op -aai, -ooi en -oei vloeiend lezen:

de haai

de kooi

doei

ik kan woorden op -ch vloeiend lezen:

ik lach

toch

ik kuch

ik kan woorden op -uw, -eeuw en -ieuw vloeiend lezen:

ik duw

de leeuw

nieuw

ik kan woorden eindigend op een open klinker vloeiend lezen:

ik ga

de ski

de vlo

nu

ik kan woorden op -cht vloeiend lezen:

echt

de vacht

het licht

ik kan woorden op een -b vloeiend lezen:

ik heb

het web

de krab

ik kan woorden met schr- vloeiend lezen:

ik schrik de schroef ik schrijf

ik kan woorden met spr- en str- vloeiend lezen:

de spreuk de sproet de straat de struik

ik kan woorden met de volgende eindclusters
vloeiend lezen:

-lft
de helft

-nst
de winst

-kst
het leukst

-rst
de worst

-tst
het laatst

-gst
het hoogst

-ngs
langs

-nkt
de inkt

ik kan woorden met een begin- en eindcluster
vloeiend lezen:

de klomp de prins de slurf

ik kan letters met een accent goed lezen:

hé hè één

ik kan verkleinwoorden vloeiend lezen:

het huisje

het dropje

het eendje

het kroontje

het broertje

het pleintje

het wormpje

het filmpje

het schuimpje

ik kan werkwoorden op -dt vloeiend lezen:

hij vindt

zij wordt

jij rijdt

ik kan woorden op een -h en met th- vloeiend lezen:

bah

thuis

huh

Ik kan deze hoofdletters vloeiend lezen:

M	S	W	K	P	V	Z	X	U	O	F

Ik kan deze hoofdletters vloeiend lezen:

D	H	L	T	R	J	G	B	N	I	E	A

Ik kan samenstellingen van twee lettergrepen vloeiend lezen:

de rugzak

de deurbel

het klimrek

Ik kan woorden van twee lettergrepen die beginnen met ge-, be- of ver- vloeiend lezen:

het geheim

het begin

het verhaal

- Ik kan woorden van twee lettergrepen die eindigen op -en vloeiend lezen:

de vliegen

de vrouwen

de wangen

- Ik kan woorden van twee lettergrepen die eindigen op -en (met een gesloten lettergreep) vloeiend lezen:

de tassen

de zinnen

wij zwemmen

- Ik kan woorden van twee lettergrepen met een open lettergreep aan het eind vloeiend lezen:

hoera

de komma

bijna

- Ik kan woorden van twee lettergrepen die eindigen op -en (met een open lettergreep) vloeiend lezen:

wij wonen

de benen

de apen

- Ik kan woorden van twee lettergrepen met één open lettergreep vloeiend lezen:

het konijn

kapot

de muziek

- Ik kan woorden met twee open lettergrepen vloeiend lezen:

de opa

de foto

de kano

- Ik kan woorden van twee lettergrepen die eindigen op een stomme e vloeiend lezen:

blauwe

deze

grote

- Ik kan meervouden van woorden die eindigen op -d of -b vloeiend lezen:

de krabben

de tanden

de paarden

- Ik kan woorden van twee lettergrepen
die eindigen op -er vloeiend lezen:

de donder

de moeder

over

- Ik kan woorden van twee lettergrepen
die eindigen op -el vloeiend lezen:

de ezel

de sleutel

de appel

- Ik kan woorden van twee lettergrepen
die eindigen op -lijk vloeiend lezen:

heerlijk

moeilijk

vrolijk

- Ik kan woorden van twee lettergrepen
die eindigen op -ig vloeiend lezen:

jarig

aardig

grappig

- Ik kan woorden van twee lettergrepen
die eindigen op -ing vloeiend lezen:

de ketting

de koning

de tweeling

- Ik kan woorden van twee lettergrepen met de i als ie vloeiend lezen:

de gitaar

de file

de minuut

- Ik kan woorden van drie lettergrepen vloeiend lezen:

de poffertjes

de waterverf

het schoolreisje

- Ik kan de dagen van de week vloeiend lezen:

maandag

dinsdag

woensdag

donderdag

vrijdag

zaterdag

zondag

Ik kan woorden met een y vloeiend lezen:

de gymles

de baby

de yeti

Ik kan woorden met een c die wordt uitgesproken als s vloeiend lezen:

de citroen

het recept

de cent

Ik kan woorden met een c die wordt uitgesproken als k vloeiend lezen:

de cactus

de cola

het carnaval

Ik kan woorden uit lesboek 1, 2 en 3 vloeiend lezen:

de mix

het zwaardje

de waterverf

de spreuk

thuis

de zeeleeuw

de helft

hè?

gisteren

Het kaartspel Boekenpraat

Met het kaartspel Boekenpraat praten de leerlingen klassikaal, met de leerkracht of onderling over een boek dat ze hebben gelezen. Op elk kaartje staat één hoofdvraag en op sommige kaartjes staan ook vervolgvragen.

Doel

De leerlingen werken aan hun mondelinge taalvaardigheid en leesmotivatie door hun kennis en mening over boeken met elkaar te delen.

Voor wie?

Het kaartspel is niet alleen geschikt voor de sterke lezers van groep 3, maar ook voor de andere leerlingen in groep 3, 4 en 5. Je kunt de kaartjes ook naar eigen inzicht inzetten in groep 6 en hoger.

Let erop dat de leerlingen eerst onder begeleiding van de leerkracht moeten oefenen met het kaartspel voordat ze hiermee in groepjes of zelfstandig kunnen werken.

We raden aan dat je klassikaal begint met de kaartjes. Als leerkracht model je hoe je de vraag beantwoordt en vraag je de leerlingen om geleidelijk aan steeds vaker zelf antwoord te geven. Aan het begin zal dit voor veel leerlingen nog lastig zijn, maar door veel te oefenen, zullen ze de kaartjes steeds zelfstandiger kunnen gebruiken. Houd wel in gedachten dat je als leerkracht altijd even rondloopt, meeluistert en feedback geeft waar nodig.

Mondelinge taalvaardigheid

Om goed te leren lezen, is het van belang om de bredere taalvaardigheid te betrekken. Uit onderzoek weten we namelijk dat mondelinge taal en leesvaardigheid elkaar versterken. Samen napraten over teksten zet leerlingen aan het denken, stimuleert hun taal- en woordenschatontwikkeling en zorgt ervoor dat zij tot een beter tekstbegrip komen. Daarnaast kan het sociale element van samen over boeken praten ook een positief effect hebben op de leesmotivatie.

Technisch leesniveau

Alle vragen op de kaartjes zijn geschreven op het technisch leesniveau van eind groep 3/ begin groep 4.

Drie soorten kaarten

Er zijn drie soorten kaartjes, oplopend op denkniveau. De kaartjes zijn te herkennen aan de verschillende kleuren.

Groene kaartjes	Denkniveau 1
Blaue kaartjes	Denkniveau 2
Rode kaartjes	Denkniveau 3

Zie het hoofdstuk *Niveaus en voorwaarden* op pagina 35-36 voor de volledige uitleg bij de niveaus.

Zie pagina 37-40 voor alle vragen die op de verschillende kaartjes staan.

Planning en werkvormen

Als leerkracht bepaal je zelf wanneer en hoelang je een vragenkaartje inzet. Zorg er wel voor dat deze tijd nooit ten koste gaat van de tijd die staat voor de leesles.

Neem na afloop altijd een paar minuten de tijd om na te bespreken. Hoe is het gegaan? Wie had er een heel leuke vraag, of een bijzonder antwoord?

De kaartjes zijn op veel verschillende manieren in te zetten. Enkele voorbeelden zijn:

Klassikaal

De leerlingen praten met begeleiding van de leerkracht over een boek. Dit kan een boek zijn dat iedereen kent (omdat het bijvoorbeeld is voorgelezen), of je vraagt leerlingen iets te vertellen over een boek dat ze zelf hebben gelezen.

Je kunt dit bijvoorbeeld doen tijdens het moment voor boekpromotie of zo nu en dan als afsluiting van het vrij lezen.

In tweetallen of kleine groepjes

De leerlingen praten zelfstandig of met begeleiding van de leerkracht over een boek. De leerlingen kunnen praten over hetzelfde boek of allebei over een ander gelezen boek. Je kunt dit in circuitvorm doen, waarbij je bijvoorbeeld 5 keer 3 minuten aanhoudt.

Met een tutor

De leerlingen praten samen met een oudere, meer gevorderde lezer over het boek, bijvoorbeeld een leerling uit een hogere groep.

Tijdens een boekbespreking

Je kunt na afloop van een boekbespreking een kaartje trekken om een vraag aan de leerling te stellen.

Individueel

De leerling geeft schriftelijk antwoord op de vraag op een kaartje, of bereidt het antwoord voor waarna het mondeling wordt nabesproken.

Niveaus en voorwaarden

Voor elk van de drie kaartsoorten kun je in de tabel zien welke vaardigheden, concepten en begrippen nodig zijn om (zelfstandig) aan de slag te gaan met het kaartspel. Hiervoor is in ieder geval een basisbegrip of -vaardigheid nodig. Door middel van het kaartspel oefenen de leerlingen hiermee en ontwikkelen ze zich steeds verder.

De gevraagde vaardigheden, concepten en begrippen op de kaarten zijn oplopend. Een leerling moet de vaardigheden van de groene kaartjes (enigszins) beheersen, voor hij of zij naar de blauwe kaartjes gaat. Een leerling die met de rode kaartjes verdergaat, moet de vaardigheden voor de groene en blauwe kaartjes eerst beheersen.

Als het technisch leesniveau van een leerling te laag is om de vragen op de kaartjes te lezen, maar de leerling de vaardigheden wel al beheerst, kun je lezers met verschillende leesniveaus aan elkaar koppelen. Zo is er altijd één leerling die de vragen op de kaartjes voor kan lezen.

Kleur	Sociale en mondelinge vaardigheden
	Luisteren naar instructie.
	Voorlezen van een vraag.
	Een beknopte mening kunnen geven (bijvoorbeeld: ik vond het leuk, spannend of mooi).
	Luisteren naar een ander.
	Eigen kennis, mening of gevoel uitdrukken in woorden.
	Een boek kunnen aanraden op basis van de eigen leeservaring.
	Eigen mening vergelijken met die van een ander.
	Zich kunnen verplaatsen in een personage.
	Feedback kunnen geven op basis van informatie in het boek.
	Onderscheiden van fantasie en werkelijkheid.
	Conclusies trekken.

De volgende begrippen en concepten met betrekking tot boeken komen aan bod, waar de leerlingen een (basaal) begrip van zouden moeten hebben.

Kleur	Concepten en begrippen die duidelijk moeten zijn m.b.t. boeken
	Een boek gaat ergens over.
	Een boek gaat vaak over iemand (een mens of een dier).
	Een boek heeft een titel.
	Een boek is geschreven door een schrijver.
	Een boek heeft een voorkant.
	Er bestaan verschillende soorten boeken (ten minste: spannend, grappig, mooi).
	Er bestaan verschillende soorten gevoelens (ten minste: blij, verdrietig, boos en bang) die een boek kan oproepen.
	Je kunt een boek heel leuk vinden, een beetje leuk of niet zo leuk.
	Een boek heeft een begin en een einde.
	Je kunt een boek dat je heel leuk vindt, aanraden aan iemand anders.
	Een boek heeft één of meerdere hoofdpersonen, met bepaalde kenmerken (uiterlijk en innerlijk).
	Een boek heeft een begin, midden en einde.
	Een boek speelt zich af op één of meerdere plekken.
	In een boek kan een probleem en een oplossing voorkomen.
	Je kunt iets leren van een boek.
	Een boek kan lijken op andere boeken, of juist niet.
	De voorkant van een boek heet omslag of kaft.
	Een boek kan plaatjes hebben die je mooi of minder mooi kunt vinden, en die je goed of minder goed bij het boek kunt vinden passen.
	Een boek kan een deel zijn van een serie (bijvoorbeeld <i>Koen Kampioen</i>).
	Een personage heeft eigenschappen die je leuk of juist niet leuk kunt vinden en waar je je in kunt herkennen of juist niet.
	Een boek speelt zich af in een bepaalde tijd.
	Een boek kan realistisch zijn, of juist niet.
	De inhoud van een boek is niet altijd geschikt voor kinderen van elke leeftijd, want je moet bepaalde dingen kunnen of weten om het te begrijpen.
	Een boek kan je verrassen.

Vragen per niveau

Vragen niveau 1

1. Over wie gaat het boek?
2. Waar gaat het boek over?
Wat gebeurt er aan het begin van het boek?
En wat gebeurt er aan het eind van het boek?
3. Wat voor soort boek is dit?
(Bijvoorbeeld grappig, spannend of mooi.)
4. Wat vind je van dit boek?
Heel leuk, een beetje leuk of niet zo leuk?
5. Waarom wilde je dit boek lezen?
6. Hoe voelde je je door het boek?
(Bijvoorbeeld blij, boos, bang of verdrietig.)
7. Wat is de titel van het boek?
Wat vind je van die titel?
8. Wie is de schrijver van het boek?
9. Wat staat er op de voorkant van het boek?
Wat vind je van de voorkant?

De vragen op deze pagina
staan op de groene kaartjes.

Vragen niveau 2

1. Wie is de hoofdpersoon in dit boek?
2. Waar gaat het boek over?
Wat gebeurt er aan het begin, in het midden en aan het eind?
3. Wat voor soort boek is dit?
(Bijvoorbeeld grappig, spannend of mooi.)
4. Wat vind je van dit boek?
Heel leuk, een beetje leuk of niet zo leuk?
5. Waarom heb je dit boek gekozen om te lezen?
6. Hoe voelde je je door het boek?
(Bijvoorbeeld blij, boos, bang of verdrietig.)
7. Wat is de titel van het boek?
Wat vind je van die titel?
8. Wie is de schrijver van het boek?
Ken je nog meer boeken van deze schrijver?
9. Wat staat er op de voorkant van het boek?
Wat vind je van de voorkant?
10. Wat staat er op de voorkant van het boek?
Kun je aan de voorkant zien waar het verhaal over gaat?
11. Wat vind je van de plaatjes in dit boek?
Passen ze goed bij het boek?
Waarom wel of niet?
12. Zou de juf of meester dit boek ook moeten lezen?
Waarom wel of niet?
13. Wie zou dit boek ook moeten lezen?
Waarom?
14. Zou je dit boek aanraden aan andere mensen?
Waarom wel of niet?
15. Op welke plek speelt het boek zich af?
Waar merk je dat aan?
16. Gaat er iets mis in dit boek?
Hoe wordt dat weer opgelost?
17. Op welk ander boek lijkt dit boek?
Waarom vind je dat?
18. Wat voor soort iemand is de hoofdpersoon?
(Bijvoorbeeld lief, stoer, druk of verlegen.)
19. Hoe oud denk je dat de hoofdpersoon is?
Waarom denk je dat?
20. Hoe ziet de hoofdpersoon eruit?
21. Gebeurt er iets in het boek dat jij ook wilt doen?
Wat dan?
22. Wat heb je geleerd van dit boek?

De vragen op deze pagina staan op de blauwe kaartjes. Vraag 1 tot en met 9 komen ook voor op de groene kaartjes. Bij sommige vragen is de formulering hier op een hoger niveau.

Vragen niveau 3

1. Wie is de hoofdpersoon in dit boek?
Waar merk je dat aan?
2. Waar gaat het boek over?
Wat gebeurt er aan het begin, in het midden en aan het eind?
3. Wat voor soort boek is dit?
(Bijvoorbeeld grappig, spannend of mooi.)
4. Wat vind je van dit boek?
Geef een cijfer tussen de 1 (laagst) en 10 (hoogst).
5. Waarom heb je dit boek gekozen om te lezen?
6. Hoe voelde je je door het boek?
(Bijvoorbeeld blij, boos, bang of verdrietig.)
Hoe denk je dat dat kwam?
7. Wat is de titel van het boek?
Wat vind je van die titel?
Bedenk zelf een titel die je ook bij het boek vindt passen.
8. Wie is de schrijver van het boek?
Zou je nog meer boeken van deze schrijver willen lezen?
9. Wat staat er op de voorkant van het boek?
Wat vind je van de voorkant?
10. Wat staat er op de voorkant van het boek?
Kun je aan de voorkant zien waar het verhaal over gaat?
11. Wat vind je van de plaatjes in dit boek?
Passen ze goed bij het boek?
Waarom wel of niet?
12. Zou de juf of meester dit boek ook moeten lezen?
Waarom wel of niet?
13. Wie zou dit boek ook moeten lezen?
Waarom?
14. Zou je dit boek aanraden aan andere mensen?
Waarom wel of niet?
15. Op welke plek speelt het boek zich af?
Waar merk je dat aan?
16. Gaat er iets mis in dit boek?
Hoe wordt dat weer opgelost?
17. Op welk ander boek lijkt dit boek?
Waarom vind je dat?
18. Wat voor soort iemand is de hoofdpersoon?
(Bijvoorbeeld lief, stoer, druk of verlegen.)
19. Hoe oud denk je dat de hoofdpersoon is?
Waarom denk je dat?
20. Hoe ziet de hoofdpersoon eruit?

De vragen op deze en de volgende pagina staan op de rode kaartjes. Vraag 1 tot en met 9 komt ook voor op de groene kaartjes. Vraag 1 tot en met 22 komt ook voor op de blauwe kaartjes. Bij sommige vragen is de formulering hier op een hoger niveau.

21. Gebeurt er iets in het boek dat jij ook wilt doen?
Wat dan?
22. Wat heb je geleerd van dit boek?
23. Kan het verhaal in dit boek ook in het echt gebeuren?
Waarom denk je dat?
24. Maakt dit boek deel uit van een serie?
Waarom denk je dat?
25. Stel dat je een vervolg op dit boek zou schrijven, waar zou dat dan over gaan?
26. In welke tijd speelt het boek zich af?
(Vroeger, nu of in de toekomst?)
Waar merk je dat aan?
27. Zou jij de hoofdpersoon willen zijn?
Waarom wel of niet?
28. Wat had jij anders gedaan dan de hoofdpersoon?
Waarom?
29. Met wie in dit boek zou je vrienden willen zijn?
Waarom?
30. Wie in dit boek vind je (een beetje) stom?
Waarom vind je dat?
31. Wie in het boek lijkt het meest op jou?
Waarom vind je dat?
32. Wat zou je willen vragen aan de schrijver van dit boek?
33. Wat zou je willen vragen aan de hoofdpersoon?
34. Wat heeft je verrast in het boek?
Waarom heeft dat je verrast?
35. Hoe denk je dat de schrijver op het idee voor dit boek gekomen is?
36. Wat zou er beter kunnen aan dit boek?
Geef een tip aan de schrijver.
37. Zou je dit boek kunnen voorlezen aan de kleuters?
Waarom denk je dat?